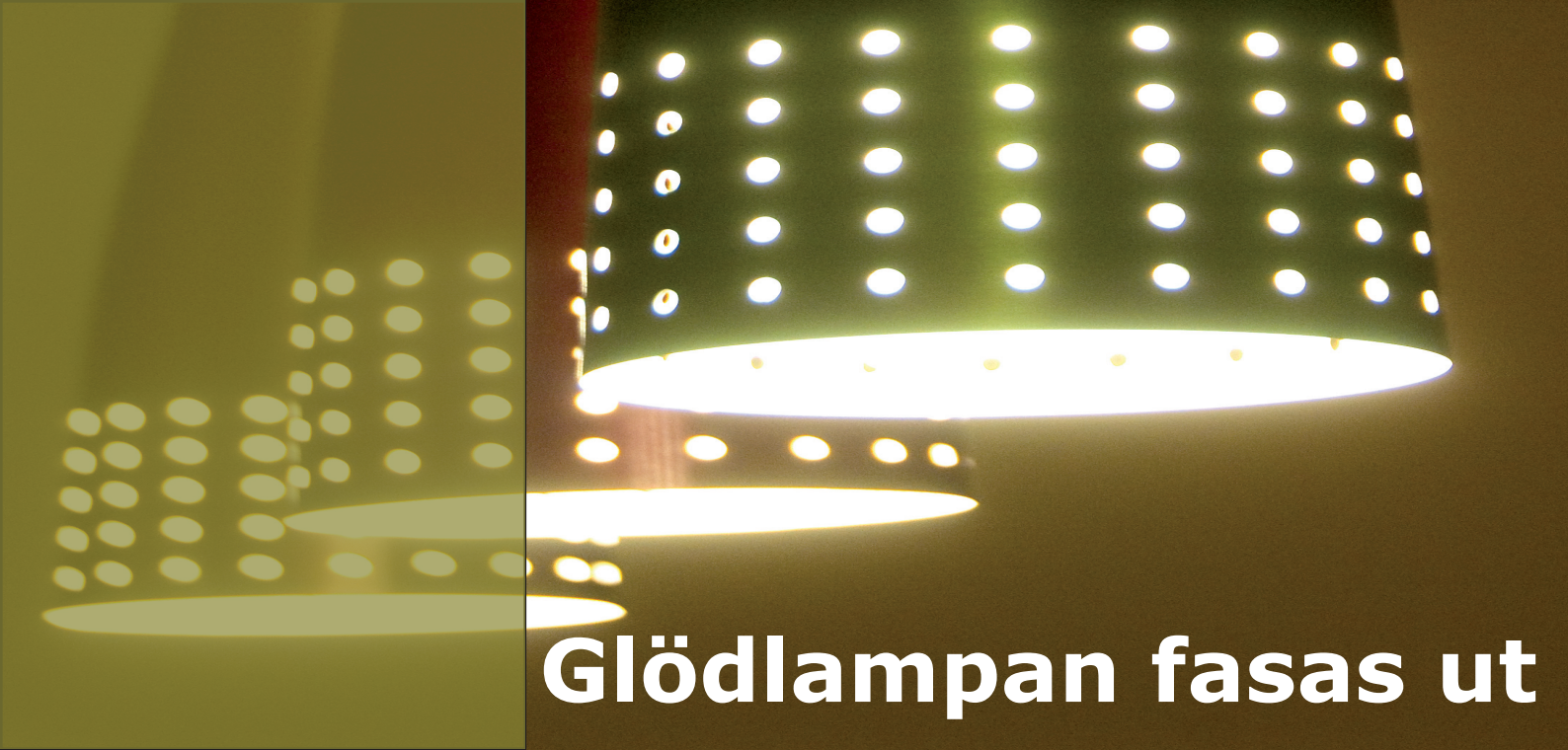




Glödlampan fasas ut

Upp till en fjärdedel av den el som används i ett hushåll går till hembelysning. Glödlampor är inte energieffektiva – av den energi som används blir knappt 10 procent synligt ljus medan resten blir värme. Det finns ny teknik på marknaden som ger ett bra ljus men som inte drar så mycket el. Mot bakgrund av detta kommer alla EU-länder att fasa ut glödlampan i flera steg.

I Sverige beräknas förbudet mot glödlampor att spara tio procent av den el som används i hushållen. Det är en minskning med två terawattimmar per år, vilket motsvarar användningen i cirka 80 000 elvärmda villor under ett år. I hela EU beräknas förbudet spara cirka 40 terawattimmar.

Från och med hösten 2009 börjar glödlampan fasas ut. Det innebär att det är förbjudet att importera matta glödlampor och klara 100 watts glödlampor. De lampor som finns i butik får fortfarande säljas och användas i hemmen tills de tar slut.

Alternativa ljuskällor

I dag finns många alternativ till glödlampan och ny teknik utvecklas snabbt. Lamporna finns redan idag i flera varianter och passar de flesta armaturer, samtidigt som utbudet ökar. Dessutom utvecklas lysdiodslampor (LED-lampor) i snabb takt. Tillverkarna anger oftast på förpackningen vilken

glödlampa de olika alternativen är tänkta att ersätta. Till exempel ersätter en lågenergilampa på 11-13 W en glödlampa på 60 W. Dessutom kan handlarna ge mer information vilka alternativ som passar till vad.

Kostnader

De olika alternativen till glödlampan – lågenergi-, effektiva halogen- eller lysdiodslampor – är i regel dyrare vid inköp än en glödlampa. Men samtidigt är driftskostnaderna lägre och livslängden längre. Exempelvis kostar en 60 W glödlampa som används 1000 timmar under ett år ca 60 kronor i drift medan motsvarande kostnad för en jämförbar lågenergilampa är 13 kronor (antaget elpris 1 kr per kWh.).

Eftersom lågenergilampan dessutom håller i genomsnitt tio gånger så länge som en glödlampa kan en lågenergilampa ersätta tio glödlampor. Sett till både inköpspris och driftkostnad ger lågenergilampan därmed en lägre totalkostnad.

Så här sker utfasningen:

Sep 2009	Förbud mot alla matta glödlampor + klara 100 watts glödlampor
Sep 2010	Förbud mot klara 75 watts glödlampor
Sep 2011	Förbud mot klara 60 watts glödlampor
Sep 2012	Förbud mot klara 40 och klara 25 watts glödlampor
Sep 2013	Skärpta krav på lågenergilampor och LED-lampor
Sep 2016	Skärpta krav på halogenlampor

* observera att reflektorlampor inte omfattas av förbudet, men skärpta krav väntas i kommande beslut.



Effektiva halogenlampor kan ersätta klara glödlampor och sparar 30 procent el

I listan nedan finns en kort beskrivning av de viktigaste alternativen

- Lågenergilampor energiklass A (sparar 75 – 80 procent jämfört med en glödlampa).
- Klara, effektiva halogenlampor med skruvsockel. I takt med att de klara glödlamporna fasas ut måste halogenlamporna vartefter uppfylla kraven på energiklass C fram till och med augusti 2016 (sparar 30 procent jämfört med en glödlampa).
- Från 1 september 2016 måste halogenlamporna uppfylla kraven på energiklass B. Denna variant kommer sannolikt att finnas i handeln redan under 2009 (sparar 50 procent jämfört med en glödlampa).

På samma sätt ger en effektiv halogenlampa en minskad driftskostnad på 30 – 50 procent och håller upp till tre gånger längre, jämfört med en glödlampa. När lysdiodslamporna är färdigutvecklade blir skillnaderna

ännu större – lampan väntas dra mindre el än en lågenergilampa och hålla upp till 50 gånger längre än en glödlampa.

Vad innebär förbudet mot glödlampor för miljön?

En stor del av elproduktionen i Europa bygger på fossila bränslen, däribland kol, som ger koldioxidutsläpp. En ökad användning av lågenergilampor minskar användningen av el och i förlängningen innebär det en minskad elproduktion och minskade koldioxidutsläpp. Det möjliggör en minskning i EU med cirka 16 miljoner ton per år från och med år 2020, i jämförelse med att inte göra något.

Kolbaserad elproduktion är en stor utsläppskälla av kvicksilver och som sprids via luften till skogar, vattendrag och odlingsmark. Trots att lågenergilampor liksom lysrör innehåller en liten mängd kvicksilver beräknas de totala kvicksilverutsläppen till miljön ändå att minska.

Hantering av lågenergilampor

Lågenergilampan innehåller mellan 1-5 mg kvicksilver per lampa och ska lämnas till återvinning, precis som glödlampor, halogenlampor och lysdiodslampor. Inga hälsoeffekter förväntas uppstå vid enstaka exponering för kvicksilver. Men av försiktighets-skäl rekommenderas följande hantering av lågenergilampor ifall de går sönder.

Om en kall lågenergilampa går sönder samlar du ihop resterna med en bit papper, torkar av ytan med en trasa och lägger både avfallet tillsammans med trasan i en sluten burk eller liknande. Lämna avfallet till returhanteringen.

Om en varm lågenergilampa går sönder behöver rummet vädras ut, exempelvis genom att öppna fönster eller ytterdörr i cirka 20-30 minuter. Därefter kan du följa ovanstående anvisningar för en kall lampa.

Mer information

Förbudet mot glödlampor har fattats av EU-kommissionen inom ramen för arbetet med ekodesigndirektivet. Ekodesign syftar till att ställa krav på produkter så att de bland annat använder energi mer effektivt. Detta bidrar både till ett bättre klimat och att du som konsument spar pengar. Flera produktgrupper har dessutom energimärkning, vilket underlättar för dig som konsument att se hur energieffektiv apparaten är.

Mer information om beslutet och vanliga frågor och svar hittar du på www.energimyndigheten.se under fliken Hushåll. Här kan du även ta del av andra tips och råd för att minska din energianvändning.



Energimyndigheten, Box 310, 631 04 Eskilstuna
www.energimyndigheten.se, registrator@energimyndigheten.se